

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interocantă”, literară-illustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.
Pentru economi: numai 5 cor. pe an!
Pentru America doi dolari și jumătate pe an.

Pacea națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripto nu să dau zapol.

Și va sosi plinirea vremii...

Publicăm mai jos mărturisirile pe care le-a făcut dl. Dr. Mișu înaintea unui redactor al „Tribunei”, despre părerile ce și-a câștigat în firul desbaterilor ce a avut asupra așazisei „împăcări” între Români și Unguri.

Nu vom lua în cumpănire și judecare toate părțile, foarte interesante și pe alocurea strigător de însemnate, din mărturisirile dlui Dr. Mișu, — vom avea privilegiu a o face și asta. Azi ne oprim la un singur punct din aceste mărturisiri.

Dl Dr. Mișu spune în un loc:

...„eu sunt tare încredințat, că încercările de pace sunt sincere și serioase, pentru-că: o împăcare cu Români este cerută cu tărie de cele mai mari trebuințe ale statului ungar și ale Monarhiei (Impărăției întregi)!”

Demulte ori am întilnit oameni cu priviri scurte în politică ori în rosturile luptelor pentru viață a popoarelor, oameni ce să dau ușor desna-dejdii, — cari ne ziceau: „Mai au oare, oameni buni, rost zbaterile noastre contra puterii politice maghiare? Nu vedeți că aceștia au mână sloboadă să facă cu noi ce vreau? Dacă o mai duc așa 50 ani, ne-au topit”!..

Și totdeauna le-am zis: „Gîndit'a cineva, frate, încă în 1905, că absolutismul cel de-o mie de ani din Rusia să fie așa aproape de sfîrșit? Doar era în zenitul seui! Și ce să întimplă? Veni un trăznit colo departe în Răsărit, ridicarea Japonezilor, și puterea rusască fu chemată toată acolo și poporul de acasă, care de mult cerea schimbarea vechilor stări de lucruri, să putu mișca acum mai ușor, și în 2 ani urmă aceea ce nu nădăjdui ai să urmeze nici în două sute: absolutismul să prăbuși, și răsărit ca din pămînt noua cetate a libertății cit de cit, duma (dieta)

rusească, care de nu venea marele trăznit din Răsărit, nu o vedeau în Rusia nici nepoții nepoților noștri!

Cine-'mi spune mie că nu o să vie — ba sufletul îmi spune că negreșit are să vie! — așa o clipă hotărîtoare, și pentru noi popoarele subjugate din Ungaria? Că vine azi, că vine mâine, nu știm. Dar are să vină! (O cobe prevestitoare a unei astfel de clipe, nu trecu oare peste noi în zilele zgomotului de războiu cu Sîrbia?)

Pentru o astfel de clipă, care poate preface totul în viața noastră de popor, trebuie să fim noi sufletul în popor! Să-l facem să creadă în venirea ei! Să o aștepte cu inimă hotărîită, bărbată!

Ca acea clipă să nu aflu aci un popor cu sufletul putrezit, ruinat, zdrobit, de care să nu mai poți avea nici un folos!

Dacă eu altceva nu știu din politică, decît atît, și slujesc acest lucru: ținerea sufletului bun în popor pentru ziua cînd va bate și ciasul norocului lui: totuși știu mult și am un rost!

În vorbele dlui Dr. Mișu: că deja o împăcare a Ungurilor cu Români, este cerută cu tărie de trebuințele statului ungar și a Impărăției peste tot! — vedem o consfințire a credinței care ne călăuzește pe noi în toată lucrarea noastră! Da, nu e fără rost această ținare a inimii bune în poporul român dela noi! Că de acest popor va mai avea încă odată lumea și țara lipsă! Și atunci el să fie treaz, și să-și știe cere răsplata pentru lungile suferințe și nedreptăți ce a îndurat!

Române! Nădăjdueste. Nu te frînge cu sufletul. Ține la tine și la ce e al tău, — că vei ajunge tu încă a avea preț, — mare preț!

DR. MIȘU DESPRE ÎMPĂCARE.

Un redactor al „Tribunei”, ceretînd în zilele acestea pe dl Dr. Mișu, a avut cu dsa o convorbire mai lungă cu privire la încercările de „împăcare”. Iată ce-a întrebă redactorul și ce i-a răspuns dl Dr. Mișu:

— În ce stare se află încercările de înțelegere cu guvernul?

»Nu pot să-ți spun cu siguranță care este în timpul de față starea adevărată a pertractărilor de împăcare, pornite de fruntași chemați ai vieții publice maghiare, pentru-că eu aproape de 6 săptămîni nu am mai luat parte la aceste pertractări.

— Cari au fost cuvintele acestei stări la o parte a dvoastră?

— Fiind o regulă de bună-cuviință să nu se vorbească în lume despre pertractări făcute în cerc mai restrîns, este greu să răspund mai pe larg la întrebarea ce mi-o faci. Cu toate acestea voi spune, ceea-ce cred că să poate spune, fără a fi descoperit prea mult, și pentru a lumina această treabă, schimonosită prin fel și fel de știri false sau întortochiate.

Dl prim-ministru, voind a avea o știre acurată despre nemulțumirile și dorințele Românilor, încă în lunile din vară m'a poftit, să ascult în această treabă pe oamenii noștri de seamă, de felurite fețe politice, iar în temeiul știricirilor ce voi cîștiga, să-i alcătuesc și înaintez un memoriu (scrisoare cu amănunte) despre toate.

Adevărat, că de vreme ce nu mă pot împăca cu nici una din direcțiile politicei noastre urmate pînă acuma, eu de ani de zile nu fac politică lucrătoare, și astfel îmi lipsește orice pecete de «oficialitate», în schimb, știindu-mă în bune legături personale cu aproape toți bărbaii noștri fruntași, și în credința, că intervenirea mea în lucru, nu va fi supusă la bănueli, precum de fapt nici nu a fost, — am crezut, că,

fără privire la aceea, dacă lucrarea va duce la sfîrșitul dorit, sau ba, împlinesc o datorie față cu trebuințele mari ale obidului nostru popor, luînd asupra mea împlinirea chemării ce mi-s'a încredințat, mai ales, după ce dela început mi-am cîștigat acea siguranță, că rînduirea și lucrarea liberă a partidului, la fel cu celelalte partide ale țării, nu va întâmpina greutăți de neînvins!

Memoriul cerut l'am scris și trimis la începutul lunii Septemvrie, dar de atunci nu am avut privilegiu să văd pe dl prim-ministru, fiind dînsul mult ocupat cu treburile dela Viena.

Am primit însă știre sigură, încă în luna trecută, că dl prim-ministru, după reîntoarcerea sa dela Viena, avînd răgazul trebuincios, dorește să urmeze încercările începute cu mine, și să asculte poate și alți bărbai ai noștri, — dar Memoriul înaintat, totuși nu-l află potrivit pentru desbatere, căci nu i-se par de primit părerile, pe cari este întemeiat.

Vădit, că nici o clipă nu am trăit în închipuirea, că toate cererile înșirate în Memoriu vor fi primite și împlinite întocmai, cu toate acestea am aflat, că nu-mi este mie iertat, să reneg și părăsesc cuprinsul Memoriului înaintat.

Pentru acest cuvînt și fiindcă am întîmpinat oare-cari greutăți neprevăzute și în ținuta unor membri de frunte ai partidului național, am vrut mai bine a mă retrage personal dela urmarea lucrării în curgere.

Dacă, în ce chip și cu cine vor fi urmate pertractările, nu pot ști.

— Ce credeți, sunt serioase gîndurile de împăcare, sau este vorba numai de apucături de tactică?

— Eu sunt tare încredințat, că încercările de

pace sunt sincere și serioase, pentru-că o împăcare cu Românii este cerută cu tărie de cele mai mari trebuințe ale statului ungar și ale Monarhiei (Impărăției întregi)!

— Ce credeți despre părerea, că o împăcare ar putea fi păgubitoare, pentru-că ar aduce cu sine o moleșire în viața noastră națională?

— Pentru mine este lucru peste toată îndoiala, că o pace făcută în împregiurări ce să pot primi, și îndeplinită în bună credință, dacă sîntem oameni la loc și ne știm afla în starea cea nouă, — ar avea cele mai priincioase urmări, pentru viața noastră ca neam românesc!

— Ei bine, după cele ce ați văzut și pățit, credeți d-voastră în putința unei împăcări sincere.

— La această întrebare răspund: *da!*

În vederea acestui scop este însă neapărat de lipsă:

a) ca conducătorii politice maghiare să fie pătrunși de un spirit mai larg și mai liber în vederile lor, și să treacă puțin peste îngăduințele faptice, puse în vedere (făgăduite);

b) partidul național trebuie să-și facă un program nou, răspunzător cerințelor timpului de astăzi și potrivit trebuințelor și puterilor de astăzi ale poporului român, și în spirit transactionist (adecă stînd pe temeiul rînduirii de azi a Impărăției), fără a părăsi cererile noastre naționale drepte, lucru pe care l-am cerut încă în anul 1902 în o scrisoare publicată în „*Libertatea*” din acel an, cînd era vorba să trecem la politică activă;

c) în acel caz, dacă împăcaciunea s'ar împlini de fapt, vădit ținuta deputaților nostri trimiși în dietă nu ar mai putea și nu ar mai trebui să fie strict opozițională și intransigentă. — Atît!

Cînd și Maghiarii și Românii vor primi aceste adevăruri, după mine neapărat trebuincioase, — a terminat dl Mihu — sigur se va ajunge în chip firesc la pace, sau barem la stări de lucruri mai sănătoase și mai folositoare pentru amîndouă părțile.

UNELE—ALTELE

DI DR. CASSIU MANIU

advocat în Cluj, fratele dlui Dr. Iuliu Maniu dela Blaj, — Împlinește în întele zile ale lui Decembrie, un an de zile de cînd e rob a Vașului, osîndit pentru un articol din „*Gazeta Transilvaniei*”.

Un an! Ce ușor să spune și să

scrie un an dar cît de larg e un an cînd trebuie să numeri clipă cu clipă, cîs cu cîs, zi de zi, zăluțele vremii din cari el e alcătuit, și cari îți sunt totdeauna de patru ori atît de largi și de lungi cînd le petreci în uritul închisorii...

Întorcă-l D-zeu cu pace și cu sănătate pe iubitul Dr. Cassiu Maniu în mijlocul celor pe cari de un lung și greu an i-a părăsit.

— Despre dl Victor Branișce, redactorul „*Gazetei*”, închis la Seghedin, aflăm că și-a mai căpătat un soț, și așa nu mai e singur ca puil cucului în acest arest. A sosit anume acolo — un alt Român: țăranul Petru Petrojan din Cresnia (Îngă Beiuș, în Bihor). A fost și dînsul pedepsit la 3 săptămîni arest de stat pentru-că ar fi — „ațîțat”, altă ce să fi făcut, lupii de Români contra mi-lușeilor Unguri de pe acolo!..

Așa iară avem acolo doi.

Ministrul Zichy

pe care lumea îl credea cu vederi mai luminate, mai libere, — și-a dat zilele astea arama pe față. În ședința de Sîmbăta trecută a dietei, vorbind despre treburi de-ale școlilor a zis printre altele:

„...Sunt un țitor credincios la școala confesională (cea înființată de biserici și stînd sub scutul lor). O spun însă, că acele scoale confesionale, care nu înaintează ideea națională maghiară, trebuiesc stîrpite fără milă (?), deoarece eu nu cunosc decît un singur și sfînt ideal: statul național maghiar...”

Vez așa. Spune-o verde s'o știu toți. Să nu te mai copere cîte-un nepriceput cu frunza unor vorbe frumoase spunînd că ai fi om mai de înțelegere, mai de treabă cîntașii tăi.

Venitele Universității săsești.

„Universitatea Săsească” are așa averi mari cîstigate prin veacuri parte din dăruirile cu mîna largă a împărăților, parte adunată din dajdiile cele grele ce le aduna dela întreg poporul de pe așanumitul Fund-Regiu — așadar în cea mai mare parte de pe poporul românesc, — înclt azi numai venitele acestei Universități dau la an 1 milion și 144 mii cor. Din acești bani 608.420 cor. să cheltuesc an de an pentru ajutorarea școlilor de pe acel fost Fund-Regiu, iar 351.000 să pun de-oparte, ca capital pentru mai tîrziu, cînd unele din venitele de azi (din păduri) nu vor mai fi.

Din cele 608.420 cor. ce să împart azi, să dau: 380.000 pentru școlile săsești, 95.000 pentru școlile românești (gr. or. cu gr. cat. împreună) și 78.000 pentru cele Ungurești.

Româniilor să face și acl o vădită nedreptate: Deși Ungurii pe tostul Fund-Regiu nu-s decît de sîmîntă, ei capătă aproape atîta ajutor, cît marea de Români!

DI AUREL P. BĂNUȚ,

zelosul propoveditor al Societății de teatru român, a pornit iar să cîute spriginitori teatrului român și să trezească interes, atragere, pentru el.

În timpul din urmă a fost la Cluj, la Oradea-mare, la Beiuș, la Tinca și la Careii mari.

Peste tot locul, la stăruințele dsale, s'au înscris număroși membri noi, s'au format comitete care să îngrijască de o mișcare teatrală românească mai viuă în loc, — peste tot semne și făgăduințe de mai bine.

Îndeosebi în Beiuș, oraș cu mare inteligență românească, dl Bănuț a putut arăta spor frumos: s'au înscris 6 membri fondatori și 32 pe viață și s'a construit comitet filial.

Sfătuim pe frații nostri de pretutindenea, că, pe unde merge dl Bănuț, să-l primească cu bine și să-l asculte, că la lucru bun și românesc îi chiamă.

Să jidovesc.

Un ziar din Pesta, „*Alkotmány*” foaie catolică, — scrie, că a ținut samă de trecerile de averi ungu-rești nemeșești în mîni jidovești numai timp de 2 săptămîni, și s'a îngrozit de ce a descoperit!

În 2 săptămîni, zice, au trecut în mîni jidovești peste 33 mii de jugăre de averi nemeșești, în preț de zece și jumătate milioane cor. Anume: Proprietatea c o n t e l u i Zichy L. din Csurgo, a luat'o jidavul Weiss Ede, a contelui Pejacsse-vics Tivadar din Zombor a luat'o arîndașul s a u de pînă ieri: Spitzer Gyula. Proprietatea prințiară din Baltavár a luat'o negustorul de cai Hanser Lipot, — și așa mai departe!

„Dacă merge mult așa, zice „*Alk.*” atît negotul, cît și marea proprietate de pămînt, ca și carierele cu diplome, — vor ajunge în mîni jidovilor!..”

Cumpărare de suflete, neizbutită.

Din Paris vine știrea, că de curînd niște agenți politici ai guvernului ungu-reș, au colindat prin multe redacții de ale marilor gazete franceze, cari sunt mult cetite nu numai în Franca ci în toată lumea, — și au imbiat sume de bani pentru ca foile să aibă în schimb o ținută mai binevoitoare față de Unguri și de guvernul lor, cînd scriu despre lucrurile de aici... ori să primească chiar articlii scriși gata de aici.

Peste tot locul li-s'a ris în față și li-s'a arătat ușa. Ba au fost arătați la poliție și poliția i-a chemat și le-a dat poruncă, să părăsească cît pot mai inte orașul.

Prăpădiții! Ei știu că foile lor din Pesta, capătă toate din punga statului sute de mii „ajutor” pe an, și de aceea apoi apără așa turbate toate fărădelegile guvernului care le varsă în poală valul de aur, — și au crezut că tot așa pot a-

junge să fie slujit acest guvern și de foile mari franceze... La acelea însă scriu alte suflete, alte inimil Acelea scriu după cum simt și află că e drept, nu după paralele ce li-să arată ca să scrie așa ori așa. Și acelea văzînd mișelia politică ce să face în Ungaria cu po-poarele țerii, scriu bine pentru cei cei săraci și oropsiți, și fără plată, iar despre apăsătorii nostri nici pe bani grei nu vor să zică o vorbă bună!

Mai frumos în lucru e, că guvernul din Pesta aflînd că trimișii săi au fost luați cu biciul de prin Paris, — să lapadă de ei, ci-că nu-i cunoaște, sunt niște escroci (celăi).

O fi, mă, că lumea-i... cu pinteni. Escrocul (celăul) cearcă să-ți scoată banul din buzunar, dar aceștia voiau să infunde buzunarele franțuzilor din pungulițele tănuite ale guvernului ungu-reș. Ce escrocii naibii osăbiți! Patentă ungu-rească.

Goreșpondență.

Scrisoare din Blaj.

Prelegerea dlui Osvadă. Teatrul desp. Asociațiunii.

Cu venirea distinsului fruntaș Dr. Iuliu Maniu — în fruntea despărțămîntului Blaj al Asociațiunii, să pare că începe să se desfășure o nouă viață pentru Românii din Blaj și împrejurime. Mulțumită activității desfășurate de dsa, s'a pus bază în Blaj marelui societăți „*Piugarul*” pentru a să ajata nevoile economice și industriale ale țărănului român.

Tot pentru scopul acesta a venit Joi în 24 [Nov. n. la Blaj și dl V. C. Os vadă, directorul „*Reuniunii proprietarilor de vite*” din Orăștie și redactorul foii „*Tovărășia*”, pentru a ținea o prelegere despre rostul tovărășiilor la poporul românesc. Ca să-l asculte, s'a adunat public număros. Dl Os vadă a fost prezentat publicului prin dl prof. Precup. Fiînd și zi de tîrg au venit și un număr frumos de țărani, cari au ascultat cu multă dragoste prelegerea. Dlui Os vadă vorbindu-le despre rostul tovărășiilor, împărtaşindu le pe larg multe și folositoare cunoștințe. Însemnătatea deosebită care o au tovărășiile în viața unui popor — cred, că mulțumită stăruințelor unor bărbați cu adevărată tragere de inimă pentru popor, va lua un avînt mai mare și la noi la Români și prin întărirea economică, o să ajungem și noi vremuri mai bune.

Despărțămîntul Asociațiunii a aranjat Sîmbăta în 26 Nov. o producție teatrală, jucîndu-se piesa „*Prostul*” de L. Fulda. Cuprînsul pe scurt de tot ar fi următorul: Moșierul Amadens Beck își lasă prin testament averea de 900.000 de mărci „celui mai prost” dintre rudeni, fiindcă urmași mai de aproape nu avea pe nimeni. Ștînd însă, că dintre cei cinci ce-l trăgeau nădejdea, nici unul nu va cîștiga-o, a lăsat'o nepotului său „*Iustus*” ca cel mai — prost. Iustus însă năcă jlit pentru această clasificare a sa, de-a fi el cel mai prost dintre rudeniile caseilor, nu primește averea și o dă prin contract celor trei veri blăstămați ai lui, cari îl trag pe sfoară lăsîndu-l pe dru-

muri, așa, că mătușa-sa, Dna Schirmer, care-l primise în gazdă cu gândul să capete moșia, după ce el s'a lăpădat de ea, îi dă drumul și astfel lumea crezându-l prost, îl bagă într-o casă de sănătate.

În casa mătușii sale Iustus făcuse însă cunoștința unei bogate domnișoare din America Doris Wiegand pe care de mult o visa el în nopțile frumoase. Domnișoara Wiegand văzând curățenia inimii lui Iustus — după ce a respins cererea în căsătorie a verilor lui, a luat în căsătorie pe Iustus, spre marea ulmire a verilor, cari ziceau acum, că de aceea a lăpădat el moștenirea fiindcă dela fauceput și-a pus ochii pe milioanele ei!...

Piesa, 5 acte, cuprinde o seamă de alese învățături, cari te ridică sufletește.

A jucat foarte reușit rolul lui Iustus dl Traian Dlughel student în drept, apoi tot asemenea de reușite dozoarele Irina Nistor și Miluș Pop și deosebit de draguță simpatica profesora dozoara Rozica Căpușan. Bine interpretate au fost jocurile dozoarei Valeria Pop, a domnilor profesori Ștefan Pop, Michail Șerban și Vic. F. Negrutiu și studentul în drept George Borșan.

Îți era mai mace dragul să auzi limbă românească așa curată și frumoasă predată de tinerii profesori și drăgălășe dozoare.

Ne-am depărtat dela producție, tare mulțumiți.

A. Poenaru.

Prelegerea dlui V. C. Osvadă în Ludoșul de Murăș!

Dl V. C. Osvadă și-a ținut în 25 Nov. în școala gr-cat. din Ludoșul de Murăș, prelegerea economică despre tovărășii, vestită înainte prin „Tovărășia“ și în „Tribună“.

A fost ascultat de un public mare. Țărani din loc au fost în număr mare, din jur însă puțini au luat parte toți Români cărțurari din loc și cțiva din jur.

Dl Osvadă a vorbit foarte frumos și la înțelesul țărănilor despre foloasele tovărășiiilor peste tot, deosebi despre asigurarea vitelor, aducând exemple din viața poporului nostru.

Poporul adunat l'a ascultat cu încordată luare aminte și de pe fețele tuturor să pntea cetii bucuria precum și atragerea față de astfel de tovărășii. Prelegătorul după prea frumoasa s'a prelegere, a fost viu aplaudat de ascultători. Dl Nicolae Solomon, protopop a mulțumit cu cuvinte călduroase dlui pentru sfaturile cele frumoasă nepregetind spese și osteneală.

Conducătorii nostri din acest orașel și jur, vor face totul pentru înjghebarea unui despărțământ a-partinător Reuniunii din Oraștie, pentru asigurarea vitelor.

Prin aceasta să va implini o dorință și o trebuință veche a poporului de aici.

— Dela Ludoș dl Osvadă a plecat la Bistrița, — unde de asemenea a ținut o prelegere despre tovărășii. Și aici, ca și în celelalte centre românești, a avut aceeași primire bună din partea acelor,

cari înțeleg și știu prețul marele bine care să face poporului nostru prin asigurarea lui contra pagubelor în vite!

Numai noi, cari vedem pe binții oameni cu pagubele, cu bucurie și mângăere simt când văd că li-să dă prețul pagubei, — știm deplin ce așezămint de mare folos e acesta pentru poporul nostru economic.

(Mai pe larg despre aceste prelegeri în „Tovărășia“ ce va apare în săptămâna viitoare).

Din Tătărlăua.

— Doi rătăciți. —

Tătărlăua, e o comună fruntașe pe Tîrnava mică. Are 240 familii, dintre cari 200 sunt române, iar 40 săsești.

Locuitorii acestei comune sunt oameni tare buni, blnzi, totuși după alegerile dietale, preotul sas Johan Seiverth, a pîrit pe Români ca răsvrățitori, anume a spus, că într-o noapte au mers la el ca vre-o 50 români, ca să-i omoare, pentru-că a votat cu candidatul guvernamental Sándor Iános (Pl)

Și ci-că de aceea «a fugit» la ficiorul său din Șoala, de unde nu s'a reîntors numai după mai multe zile, ca «să nu-l omoare rumânii». Timp de 2 săptămâni, îl păziau în fiecare noapte 5—10 sași cu puști, cu fărți și cu topoară... Așa le-a scos faima, pe nedrept, popa săsesc la Români de aici. Să mirau și jidanii de atita violenție cusută cu ață albă. O făcea ca se ne strice cu fibirul și cu deregătorile! Asta a fost și a trecut.

În 25 Nov. e. a fost schimbarea alor 2 membri din comitetul comunal. Români s'au pus candidați pe învățătorul Zaharie Macaveiu și pe fruntașul Constantin Coman. Sașii în frunte cu popa lor, în nădejdea, că vor afla Români slabi de inger, ca de altă-dată, să voteze cu ei, s'au pus și ei 2 candidați. Dar s'au înșelat amar, căci în întreaga comună nu s'au aflat decit numai două uscături, cari s'au făcut coadă de topor și au votat cu ei. Deci triumful (învingerea) a fost a noastră, alegînd cu o majoritate zdrobitoare, pe sus numiții Români. Rătăciții au fost frații Aron și Vasile Țeran.

Nene Aroane și Vasilie? Nu vă rușinați voi de fapta noastră?

Un frate al vostru.

Din străinătate.

România și Turcia.

Să știe cît zvon făcû nu demult vestea că între România și Turcia s'ar fi încheiat o legătură de arme, a cărei ascuțis ar fi îndreptat contra — Bulgariei celei neastîmpărate, dintre ele. Bulgarii să supărase foc pe România și își clențăneau urt dinții cătră ea. În zadar li-s'a dat din parte românească de știre, că lucrul nu-l adevărat, că România n'are lipsă de astfel de legături, că ea urmează o politică de pace și vrea să fie bine cu toți vecinii săi. Nu o credeau.

Acum vine dela Țarigrad (Constantinopol) știre, că să va da de acolo o desmintire sârbătorească zvonului care a aprins așa de mult pe singloșii Bulgari. Anume pentru deschiderea dietei turcești, care va avea loc zilele astea, marele Vizir (Intliul ministru), va ceti privitor la politica din afară a Turciei și următoarea mărturisire:

»Turcia nu înclină spre nici o intrare în alianțe (tovărășii de arme cu alte state), ci va urma o politică pacinică, ținînd bune legături cu toate statele.

»Legăturile Turciei cu România și cu Sîrbia, sunt pretinesti, interesele (foloasele, trebuințele) fiind aceleași. Zvonurile despre o legătură (convenție) turco-română, sunt false. O astfel de legătură n'ar fi de folos, de oare-ce atît Turcia cît și România au trebuință să se păstreze starea de azi a lucrurilor!»

Și legăturile cu Bulgaria sunt bune și întărirea acestor legături sunt dorite și de bărbați politici bulgari. Legăturile cu Grecia nu sunt atît de bune, pe cît ar fi de dorit. Ar fi de dorit ca ele să prefacă în pretenesti!»

*

Anglia.

În Anglia să petrece un lucru care numai rar vine nainte în viața politică a unui stat: Guvernul e silit ca dieta abia în primavară aleasă, să o risipească, și să rînduiască noue alegeri, în timp mai scurt ca un an de zile. Asta din pricină, că casa deputaților nu să mai poate înțelege cu casa lorzilor (magnaților, bătrînilor). Casa deputaților e care plănuește și aduce legile ca întîie instanță, casa lorzilor le vede ca a doua instanță, și pe urmă Regele le întărește. Acum din privilegiul unor nouă legi votate de deputați, dar pe cari casa lorzilor nu vrea să le întărească, s'a iscat frecarea între cele două case, ca instanțe aducătoare de legi, și deputații spun că vor aduce lege prin care să scurteze drepturile casei lorzilor. — Deci s'au făcut și între deputați două taberere vrășmașe și aproape una ca alta de mari, și de aci neputința guvernului de a mai cîrmui cu dieta de acum. Își cearcă norocul în alegeri noue, va fi a luptă înversunată și aspră. — Dar nu dusă cu beutură ca în Ungaria, ci cu puterea gîndirilor, a tăriei credințelor, a sufletelor ce să ciocnesco!, — cum demult nu s'a mai văzut. Toată lumea privește așazicînd cu răsuflarea oprită spre Anglia, să vadă marea luptă de alegeri cari să apropie.

*

Nouele înzestrări ale armatei Germaniei.

Armata Germaniei va căpăta nouă întăriri și desvoltări, li cresc nouă ramuri, cari o vor face a fi cît să poate mai desăvîrșită printre armatele de lume nouă.

Anume și anul viitor să începe formarea celor 107 companii nouă pentru mașini de pușcat. Cele 107 companii cu mașinile lor, duc în vreme de războiu atita primejdie de moarte, cît 100 de batalioane ori și cît 100 de regemente de azi!

Să plănuește apoi formarea a două companii de baloane. Pentru pregătirea de baloane să va înființa o fabrică anume.

Să vor pune la îndemîna armatei un număr mare de automobile și biciclete (roate), formîndu-se un batalion anume de automobiliști și bicicliști și telegrafiști, — cari își fug ca fulgerele pe cîmp color și color de-ți aduc știri ori împărtășesc porunci și diriguiesc prin ele luptele!

Avînd toate acestea, armata Germaniei să apropie de desăvîrșirea cea mai mare a armatelor în zilele noastre. În vreme de războiu, grosul puștilor și a tunurilor, te lovesc în față în tactul obicinuit, mașinile de pușcat te improască cu gloanțe cari ies din gura lor ca stropii de apă din stropitoare în grădină, baloanele de sus spionează, aruncă și ele unde e mai primejdios bombe și foc, automobilele te încunjură și ele, bicicletele fug nevăzute, peste cîmpuri — e o groază un războiu avînd în față o armată înzestrată cu atitea mijloace rafinate de a te bate, a te spiona, a te încungiura, și pe jos și pe sus!

Azi armata Germaniei e de 515.000 soldați (peste jumătate de milion) numai în timp de pace.

APEL!

Avem onoare a aduce la cunoștința P. T. publicului, că însoțirea economică-comercială „Mugurul“ în sezonul acesta a luat măsuri pentru a să putea lipsi de agenți generali în afacerile cu altoi de viță, de oarece acești agenți, raul fost necesar până acum, cari costă mult și suntem siliți a-le da proviziuni din ce în ce mai mari, în detrimentul cîntelei, fiind siliți a urca în măsura proviziunilor și prețul produselor pepineriilor noastre, pot fi ușor înlocuiți prin inteligenții nostri dela sate, dîndule acestora ocaziune de cîștig frumos, fără de a avea osteneală mare în schimb.

Cu acest prilej ne luăm voie a ruga pe toți d-nii preoți, învățători, comercianți români, etc. din ținuturile replantînd cu vii altoite, de a lua înșiși în mână conscrierea de comande pentru procurarea de altoi.

Însoțirea plătește fie-cărui agent comunal, (preot, învățător, comerciant, jude comunal), care însinuă comande în masă, după efepuirea în regulă a acestor comande, 6% proviziune din valoarea brută a comandelor în bani sau la dorință în altoi de vie.

Tot această proviziune o plătim și pentru mijlocirea comandelor de semănături pentru sezonul de primăvară 1911.

Informațiuni detaliate precum și listă de prețuri, eventual cărți pentru conscrierea de comande, trimitem la cerere gratis și franco.

(907) 1—3

„Mugurul“

însoțire economică-comercială
Bisabotpole (Erszékétyváros)

Din România.

Luni în săptămîna asta s'a deschis de nou Dieta Romîniei pentru lucrarea de toamnă. Deschiderea dietei toamna, e ca un început de a n nou de lucrare, după răpausul mai lung de vară, care a întrerupt-o. De aceea această deschidere să și face în chip mai sărbătoresc, prin însuși Regele țării.

Ca și cetitorii noștri din popor să vadă cu ce frumoase parăzi să face în România deschiderea sfatului țării, — dăm de data asta cîteva amănunte despre aceasta:

La oarele 10 și jum. s'a oficiat un scurt serviciu la biserica Sf. Mitropolii de către Mitropolitul Primat, înconjurat de înaltul cler. De față d-nii ministrii, înalții demnitari ai Statului, d-nii deputați și senatori, precum și ofițerii generali și superiori din Capitală.

După slujba d-zeiască, cei de față au trecut în sala adunării deputaților, unde a avut loc sărbarea deschiderii.

— Dnii deputați și senatori să așezează la locul lor în sala dietei, înalții Prelați (Archiereii) să așezează în băncile din dreapta tronului, diplomații (trimișii statelor streine, conzului, ambasadorii) cuprind cele două tribune din stînga tronului. Pe banca ministerială iau loc ofițeri, generali și superiori.

Tribunele, cea oficială, a doamnelor și cea publică, sunt înțesate de lume.

În curtea Mitropoliei, în fața intrării adunării, se află o vardă de onoare, stînd dintr'o companie din batalionul de pioneri, cu muzică și drapel (steag).

— În prima tribună (foișor, cor, loc de privat), din dreapta Tronului, a luat loc Principesa Elisabeta (fiica Moștenitorului de Tron) și Principele Beutheim oaspe al Principilor Moștenitori. În această tribună ia loc și dna Greceanu, doamnă de onoare a Principesei Maria.

Convoiul Regal (Regele și însoțitorii sei) a pornit dela Palat la oarele 11 și jumătate. Un escadron (companie de călărași) din regimentul de escortă (de apărare a regelui) mergea în frunte. Iar înainte de tot, prefectul (capul) poliției. Urma apoi trăsura regală cu M. S. Regele și A. R. S. Principele Moștenitor. Un alt escadron din regimentul de escortă încheia convoiul.

Plecarea cortegiului regal a fost, vestită prin 101 pușcături de tun!

Pe amîndouă laturile stradelor pe unde a trecut cortegiul regal, un mare număr de persoane a salutată pe Domnitor.

— La oarele 12 Regele și Principele Moștenitor sosesc la cameră (dieta) fiind primiți de domnii ministri și președinții Corpurilor Legiuitoare.

Intrînd în dietă, Regele avînd la stînga pe Principele Moștenitor

și înconjurat de d-nii ministri și de Casa Militară Regală, se sue pe tron și dă citire Mesagiului. (Cuvîntului de Tron).

Regele, — scrie „Voința Naț.“ — are o față plină de sănătate și pare foarte în voie.

Fiecare paragraf al Cuvîntului e coperit de aplauzele d-lor senatori și deputați.

În cuvîntul său de Tron, Regele Carol a zis că: — să simte fericit a să vedea de nou în mijlocul legiuitorilor țării (deputați și senatori) deschînd a patra sesiune (a patra postată de luorare de cîte un an) a acestei diete. Scoate la iveală vrednicia acestei diete care a fost chemată la lucrare în zile grele (cînd să răsculase țărînia din țară), primînd greaua sarcină de a readuce, prin o legiuire cumpănită, liniștea și încrederea între feluritele staturi ale locuitorilor țării... Pomeneste cu laudă măsurile ce s'au luat prin legile aduse de cătră guvern pentru a mulțami poporul, a-i îmbunătăți soarta, a-l ridica spre bunăstarea materială și sufletească, — și împărțînd și pe locuitorii Dobrogei de drepturile politice, pe care ei nu le aveau pînă acum. (Dobrogea alipită la România după războiul din 1877—78, nu avea încă dreptul de trimis deputați în sfatul țării, ci era colț de țară cîmuit militărește. Acum s'au dat și lor drepturi, prefecîndu-să într'una cu țara mamă).

Arată Regele că România prin politica ei pacinică și înțeleaptă, și-a mărit vaza în sfatul statelor Europei și să află în bună preținie cu toate. Dorește și mai departe lucrare rodnică dietei, și declară sfătuirile ei de deschise!

Parada asta a deschiderii dietei s'a sfîrșit la oara 1 și jumătate.

— Fiindcă cu acest an să închee cei 4 ani pe care au fost aleși deputații de acum, și fiind în România obicei a să cam schimbe partidele la conducerea țării tot cam la cei 4 ani pe cît au fost aleși deputații, — să crede că și guvernul de acum al partidului „liberal“ în frunte cu Ionel I. C. Brătianu, să va retrage făcînd loc celui-lalt partid zis „conservator“, care ar avea a conduce el alegerile cele noue, c'apoi cine conduce alegerile, de regulă își capătă și deputați pe placul său. Lucrul însă nu e sigur, căci „conservatorii“ s'au rupt în două și întrebare de-or putea lua unii din ei, așa ca frîntură, puterea. Dacă conducerea alegerilor ar fi încredințată de rege tot ministrului „liberal“ alui Brătianu, atunci e sigur de stat la cîrmă alți patru ani. Să va vedea.

Teatrul din Șoimuș, oprit.

Șoimuș, la 15 Nov. 1910.

Onor. Redacțiune!

În amărăciunea de care e cuprins sufletul meu, în aceste clipe de apăsare și neîndreptățire ce mi-să face din partea stăpînirii într'o cauză atît de nevinovată, precum e chestia edificării unei scene de

teatru popular, în care cauză am fost pe ziua de azi citat la pretură, rog onor. redacție a-mi da loc să fac o scurtă descriere despre soarta teatrului popular din Șoimuș, pentru a cărui edificare am luptat mai bine de trei ani de zile.

Subscrisul avînd din tinerețele mele dragoste pentru soarta și cultura poporului, am voit să fac în comuna mea aceea ce am văzut că fac Ungurii din comunele învecinate, adică: o scenă stabilă, după-cum au Ungurii în comuna vecină Șieul-mare și aiurea.

Am întocmit dară și eu un local spațios, pentru care aveam îngăduință de zidire dela pretură, în formă de teatru, cu bină, culise, loge, galerii etc., unde din cînd în cînd tinerimea din loc ori școlarii, să poată da cîte o producțiune teatrală, așa cum fac și Ungurii din comunele învecinate.

Poporul era încîntat de această pornire și tinerimea făcea spor cultural pot zice uimitor, de care și comunele săsești învecinate să minunau, ba unele chiar ne imitau împrumutînd dela noi decoruri și vestimente teatrale spre a da și ele cîte o producțiune.

Dar tocmei pe cînd ne pregăteam de a face inaugurarea teatrului popular din Șoimuș cu o producțiune sărbătorească, mă pomenesc cu hîrtia preturei ladului, Nr. 2144/898, prin care mi-să oprește a urma cu edificarea localului de teatru, îndrumîndu-mă că, dacă n'am cerut concesie anume pentru teatru, să cer îngăduință de acest fel dela comitat. O apucătură ca să mă prindă în laț. Am răspuns că n'am cerut concesione deosebită pentru edificare de teatru, de oare-ce eu numai partea dinlăuntru a unui local privat am făcut-o cu formă de teatru și legea XXXI. din 1848 privește numai teatrele statornice și mari, nu teatrele pe sate, unde abia să dau 5—6 reprezentații la an, pentru care statutul comunal, aprobat de comitat prin §. 15. dă drept primăriei comunale a da slobozenii, — nu e lipsă de umblat pe la alte instanțe!

Dar una zice legea și alta fac domnii.

Eu nu am călcat legea întru nimic, ci am făcut numai o schimbare din lăuntru a unui local privat pentru binele și înaintarea poporenilor mei, cu gîndul bun de a înainta cultura în sinul poporului și fără de a traga vre-un folos material din această întreprindere. Doar zoală și osteneală.

Am fost oprit însă de-a urma „edificarea“ pînă la urmă. Am fost oprit de-a mai da producțiuni teatrale!

Mi s'a imputat că am tipărit mai multe cărți prin care am stărut pentru teatru între cei de un neam cu mine. Am fost judecat de a plăti pedeapsa în bani. Am recurat prin avocat pînă la a treia instanță, dar toate în zadar!

Acum am fost de nou citat la pertractare la pretură, unde mi-s'a poruncit să stric tot ce am făcut, și acel local să nu-l folosesc mai mult ca loc de teatru, ci numai pentru scopul pentru care s'a dat slobezia de edificare.

În alte țări pentru un astfel de lucru săvîrșit spre binele poporului, ași fi fost decorat cu medailă de aur, aici am fost însă supus la cele mai neplăcute șicanări la gloabe de bani!

Scribit pînă în suflet de atîtea prigoniri, m'am hotărît, ca culisele, recusitele de teatru, garderoba cu vestimintele de teatru, biblioteca teatrală, perucile și tot ce să ține de teatru, să le vînd pe lingă un preț cît de eștin, aproape de cînste (gratuit) aceluia ce ar avea voia și îndemnul de a urma în alt loc lucrarea începută de mine.

Poate că cea ce eu n'am reușit aici, între împrejurări mai prielnice altul ar reuși să facă în alt loc.

Rog respectuos și pe celelalte foi să binevoiască a aduce la cunoștința cetitorilor lor acest îmbiemînt al meu.

Cu deosebită stimă:

Ioan Baciu.
preot rom.

Pe aiurea și pe la noi.

Cum să fac alegerile în America? — Cu crișmele închise! — Ce zic Americanii despre alegerile de noi? Că în aceea zi Ungaria e un birt plin de bețivi!...

În 8 Nov. au fost în Statele Unite ale Americii iarăși alegeri. Nu de deputați, nici de președinte peste toate statele, ci alegerea în fiecare stat, a unui guvernator, un secretar de stat, un jude la cea mai înaltă judecătorie, și un procuror, — tot atîta slujbași hotărîtori în cîrmuirea statului. (Statele Unite Americane sunt formate din 45 stătuțe, țărișoare, legate între sine a forma în afară o singură putere! Dar altfel fiecare stat de acesta își are cirna sa neatîrnată de a celorlalte soațe. În aceste state singuratic s'au ales acum oamenii cei mai sus puși la conducere).

În America stau două partide mari față în față: partidul zis „republican“, vechiul partid care au vrea cap încoronat în această lume a libertății popoarelor, și apoi partidul „democrat“ ca partidul poporului muncitor mai de rînd. În partidul republican sunt mai toți domnii și bogății stateilor, în cel al democraților, grosul e din muncitori și oameni mai de jos.

Pîn' acum puterea a fost de multă vreme tot în minile republicanilor, dar la alegerile acestea, au ieșit biruitori „democrații“ în cam jumătate din state! Iar pe viitor să pare că vor ieși biruitori și în celelalte în cele mai multe!

Numai la noi poporul, săracul, e același călcat vecinic pe gît de o mână de „domni“ îmbuibăți și

obraznici, căci poporul nu-și folosește votul sau pentru a alege celea oameni de o părere și de o inimă cu el, ci „pe cine vrea domn solgăbirău“, așa apoi veșnic: vai de capu tău! Iacă ce cetim în „Românul din America“ din New York:

Și în America avem lupte de alegeri, ba încă așa de mari, cum cei de acasă din Ungaria nici nu își pot închipui!

Luptele aceste sunt însă cu totul deosebite de cele dela noi, fiind cu totul osăbite și mijloacele cu cari să luptă, și fiind altul scopul care îl urmăresc.

In America toți bărbații cari sunt cetățeni ai statului, au drept la vot. Și fiindcă aici aproape în toate slujbele să pun oamenii aleși de dreptul de popor, alegătorul nu este dus cu puterea armată și sub scutul jandarmilor sau polițmanilor să voteze!

Sunt aici partide o mulțime, fiecare își are candidatul său și munca ce să pune ca să învingă unul sau altul, este umitor de mare și obositoare.

Acuma s'au ales guvernatorii statelor, secretari de stat, și slujbașii comitatelor; toți sunt aleși de popor, și nu numiți de ministri, ori aleși de o corporațiune (de ceva comitet sau adunare restrinsă, ci fiind ei slujbași ai întregului popor, toți cad sub votul întregului popor).

La luptă să ațită prin foi, prin adunări de popor, unde fiecare își arată vrednicia.

Cu săptămâni mai înainte de alege fiecare trebuie să se înștiințeze că vrea să voteze; listele acestora apoi să verifice, și în ziua alegerii fiecare merge și își dă votul în cercul său.

Ori-ce amestec a puterii civile ori militare este aspru oprit! Și oprește asta apoi să și țină! Apoi ce este mai frumoasă: aci prin lege este aspru pedepsit a fiina în ziua alegerii deschise crâșmele și locurile unde să vinde băutură. Numai după ce s'au terminat alegerile e iertat să se deschidă!

Ziua alegerilor este ca o zi de sărbătoare, și numai chiar puțini, foarte puțini sunt acei, cari rămân dela vot, căci fiecare știe de o datorință a vota pe acela, pe care dînsul îl crede mai bun pentru țară!

Mult ar putea învăța multe țări, și mai ales Ungaria.

Dacă asămănăm cum să fac alegerile pe la noi, rămînem de totului întristați, văzînd că de departe sunt legile din Ungaria dela aceea, ca să fie, ca alegătorul să nu fie silit a vota pentru acela care de multe ori nici nu îl vrea, ci numai cu puterea-i este pus.

Cînd au fost alegerile de deputat în Ungaria, foile de aici scrîbite aduceau știrea, că Ungaria în zilele acele, nu a fost decît o țară, care mai mult asămăna cu un birt plin de bețivi!

Din alegerile de aici poporul nostru, ar putea învăța, cum cîns

tesc alte neamuri dreptul cel mare care îl au, de a-și alege pe acei cari le croiesc legi, și dela cari atîrnă binele și înaintarea țării și a lor!

NOUTĂȚI

Petrecerea „Reuniunii meseriașilor români din Orăștie“.

Zarvă mare nu s'a făcut în jurul petrecerii arangeată de prinderea pestului și public numeros totuși a certat-o, ceea ce s'ujește spre laudă publicului. Semne bune acestea, cari, dacă ne dovedesc, că publicul e dornic de conveniri, de teatru, dovedesc totodată și soseirea vremii, cînd pornirei noii din viața prea adormită a societății, îi trebuiesc săpate matce sănătoase, ducătoare la ținta visărilor noastre.

A avut producția de Duminecă meritul de a fi făcut un pas înainte pe calea aceasta? Judece care cum știe.

Punctul prim, care servea oarecum de recomandare a diletanților, a fost nepotrivit ales. S'a deslamat „Satira III.“ (Scrisoarea III.) alui Eminescu, care ne vorbește așa de puternic de acele timpuri de vitejie românească, cînd Mircea, sfîntul și bunul Mircea își apăra moșia și sărăcia dinaintea Turcului. Dar publicul a rămas nemîșcat, ba par'că am putea zice, că și aplausele de după declamație au sunat mai mult personalității declamatorului decît frumosului subiect al poeziei.

Mai mult a mișcat inimile cîntările dsoarei Maria Vasileca. Cei cari au avut privilegiu a mai asculta cîntecele dsoarei Vasileca, s'au putut încredința, că de data asta a pășit în fața publicului cu o siguranță mai mare, ca de altădată. Dovada îndeminării s'a putut vedea ușor și îndeosebi în „Cîntă puțului cucului“, unde dsoara Vasileca s'a apropiat mult de nota deosebită a sufletului românesc. Plăcerea s'a mărit și prin faptul, că a venit pe scenă îmbrăcată în frumosul costum dela Săliște, ceea ce a făcut pe un săliștean ce era de față, să capete un deosebit chef în aceea sară. A fost plină de simțire cîntarea „Bade, zău o fi păcat“, în care vocea mezzo-soprană a dsoarei Vasileca avea însă niscăi nuanțe (umbriri) prea jalnice, prea tînguitoare.

Punctul al 3-lea a fost: „Cum povestea o bunică“, prelat de d. Elisabeta Ciontea și Vasile Hertza. A plăcut naivitatea copilului și predarea curată a dnei Ciontea.

Ca încheiere apoi a urmat piesa: „Slugă la doi stăpîni“. Rolul cel mai greu, al slugei, a fost tîlmăcit cu multă putere de dl Iacob Hertza. Ceilalți diletanți au fost mai după modru, dar destul de bine.

Să nădăjduim și mai mult!

A urmat joc vesel până la orele 5 dimineața.

Onoare mare s'a făcut P. S. Sale Episcopului Dr. M. E. Cristea dela Caransebeș din partea „Societății Istorice Române“ din București, care l'a ales pe P. S. Sa de membru de onoare al ei. Societatea asta e societate de învățați, și P. Sfinției Sale Episcopului Cristea i-a dat o dreaptă răsplată pentru străduințele Sale în ale istoriei bisericesti. prin alegerea de care l'a învrednicit.

*

La Caransebeș s'a început curățirea aerului de miazmele ticăloase cu care nevrednicul burtă-verde Burdea, molipsise și stricase grozav granița. Dîndu-se pe față lucrurile lui, Burdea a fost silit să se retragă și din slujba de președinte al Comunității, — slujbă prin care legase el cu lanțuri de gît atîtea suflete și și-le făcuse sclavel

Acum a început prăbușirea acestui nevrednic. Și el nu să va mai opri până în fundul prăpastiei, din care nu va mai fi înălțare.

Dumineca trecută s'a ținut adunarea Comunității, pentru alegerea de nou președinte. Adunarea, revenită în ori din ameteala în care o înfundase pe vremuri Burdea, — a ales președinte pe vrednicul ei fost vicepreședinte Patr. Drăgălină, care a lucrat mult în vremuri bune pentru Comunitate, dar pe care Burdea, neputînd suferi oameni vrednici în jurul său, l'a fost împins în laturi de pe la conducere!

Sub noua conducere să nădăjduiește, că Comunitatea va ajunge iară în bună rînduială și va ajunge a avea o chivernisire cinstită și cu suflet. Pe rînd să vor îndrepta iară toate, și stări și oameni.

*

„Universitatea săsască“ își ține ședințele în Sibiu, sub președinția fișpanului din Sibiu, ca Comes al Sașilor.

Ca deputați ai locuitorilor de pe hotarele fostului Fund Regiu, iau parte la ședințe și dnii Dr. Liviu Lemenyi și Dr. Aurel Vlad. În ședința de deschidere (25 Nov. n.) fișpanul a fost salutată ca om nou în slujba sa și nou conducător la Universitate de Sași în limba germană, de Români românește și din partea ungurească, de Șimon F. ungurește. Dl Dr. Lemenyi a zis între altele:

„Mă alătur cu plăcere la cuvintele calde și bineșimțite de salutare ale năntevorbitorului meu. Și o fae aceasta în numele singurului meu coleg de naționalitate română, Dr. Vlad. Cred însă, că cuvintele mele cîștigă în greutate în urma faptului, că deși ne aflăm în sala aceasta noi (Românii) așa de puțini, suntem totuși reprezentanții poporului român, care formează partea covârșitoare a populațiunii din Fundul regiu de odinioară. Și fiindcă în înțelesul legii, averea Universității săsești este proprietatea tuturor locuitorilor de pe fundul regiu de odinioară, și este a se în-

trebuința numai spre scopuri culturale, mai departe, fiindcă cei aparținători poporului român de pe fundul regiu, în urma împrejurărilor maștere în cari s'au aflat în veacurile trecute, au rămas în cultură cu mult îndărătul poporului săsesc, pe care împrejurările mai prielnice l-au ajutat prin veacuri să atingă un grad înalt de cultură, — dreptatea, după părerea mea, o cere socotire deosebită față de trebuințele culturale ale poporului român! În firma așteptare, că Ilustritatea Voastră veți lua în samă faptul acesta și veți stărui, ca Universitatea săsască să fie preventoare cu privire la toate dorințele îndreptățite ale populațiunii române, salut și eu cu căldură pe Ilustratea Voastră, dorindu-vă viață îndelungată și lucrare rodnică în înalta demnitate“.

*

Conferențe literare să țin iarna la Lugoj de mai mulți ani. Și în iarna asta să începe șirul lor. Dl Dr. Branisce, redactorul „Drapelului“, va vorbi Duminecă în 4 Dec. despre Conte Leo Tolstoi, marele scriitor rus, mort de curînd.

*

Moți de biserică au spart zilele trecute biserica română gr-or. din Cincul mare și au furat de prin ea obiecte (un potir de argint, aurit, cruci etc.) în preț de 140 cor.

*

Săracul pietrar, înghețat pe gomila lui de petri. Din Bihor să șcrie, că pe drumul spre Vașcău s'a găsit săptămîna trecută săracul pietrar Ilie Șerban din Bărești, mort pe o movilă de petri, la care lucra, zdrobind bouțele. Să vede că l'a străbătut frigul și l'a cuprins somnul, — că așa pățești în ajun de a îngheța, — și lăsîndu-se molesit pe gomila a cărei petri le-a fi udat cu lacrimile sărăciei ce îl lega de ele, — s'a îndurat de el soarta lui cea neagră și l'a izbăvit de suferință, adormîndu-l pentru totdeauna.

*

Frumos dar. Dl Dr. George Serb, a dăruit pentru scopul zidirii unei biserici gr-or. române în Budapesta 20.000 cor.

*

Și 'mpușcați și 'ntemnițați. În vremile alegerilor, la Marcoveț (în Bănat) s'a întimplat o ciocnire între alegători și gendarmi. Firește de vină-s tot hoții de cetățeni fără arme, că de ce au stat în calea împănaților și de ce s'au aprins vîzîndu-i pe aceia că trag foc în popor și om oară doi Români! S'a pornit proces contra celor ce au stat în calea gloanțelor. Sîmbăta trecută tribunalul din Biserica-Albă a ținut sinedriu asupra alor 14 Români, apărați de dnii avocați I. Roșu, Dr. Mălai, Dr. Novac și Dr. Brediceanu, — și a aflat că macar doi din ei trebuie să fie „vinovați“, frații Ion și Vasile Nicolae-vici, pe care i-a și osîndit la 3 luni arest, — iar pe ceilalți 12 i-a slobozit în treabă-și acasă.

*

Căsătorie. Dsoara Victoria Henteș și dl. Dr. Nicolae Cristea vestesc căsătoria lor, care a avut loc Duminecă în 27 Noemvrie n., în biserica gr.-or. din Ocna-superioară.

Boala de gură și de unghii s'a lătit în țară la noi ca o uriașă pr-joală, ce s'a răspândit din hotar în hotar, din miriște în miriște, aproape peste toată țara. Cea mai nouă arătare statistică (de numărătoare) spune, că această urfă și grea boală lipicioasă, bntue în 2188 comune. 50 din cele 72 comitate ale țării sunt bntuite de boală.

În comitatul Hunedoarei în 189 de comune s'a lătit!

Cum să ne apărăm mai bine și cum să scăpăm de ea mai repede, — s'a arătat în nr. 14 al foii „Tovărășia“ adausă la „Libertatea“ din 6 Octomvrie n.

Zbor înalt. O știre din Filadelfia spune, că zburătorul Drexell, a zburat cu o mașină-Bleriot la înălțime de 3040 metri, atita cît altul până la el n'a ajuns de sus.

7 milioane litri de benzin, aprinse! Marți în săptămîna asta s'a aprins lângă Berlin magazinele cu benzin ale fabricii Bocksdorf. Pe un loc de 20 jugăre sunt tot magazine cu buți pline de benzin. Focul a pornit dela unul și făcînd ca buțile să explodeze (să se spargă), benzinul a curs ducînd focul mai departe și așa a aprins magazin după magazin cu bubuituri după bubuituri precum luau foc și plesniau alte și alte buți. Azi pe loc de 20 jugăre e o mare de flacări vinete ce ard și fac un fum uriaș de nu să poate apropia potopenie de ființă viuă.

Nenorocire de tren în Piski s'a întimplat Joi în săptămîna trecută. Un biet lucrător, Nicolae Darabont din Biscarea, vrînd să treacă peste șine, a lunecat și a căzut și un locomotiv ce venea, l'a tăiat și l'a omorît.

Notarul din Vidra, Ștări, care era un om fără inimă și vrășmaș al bietului nostru popor din Munți, — a fost ajuns de blestemele poporului: după-ce nu să mai sătura de bani, nu-i era destul cît trăgea de pe popor (și trăgea gros!), s'a băgat în cîte toate, doar face mai iute milioane! S'a infundat prin asta în datorii, dela datorii a ajuns a să incurca și cu lucrurile din cancelarie, ba să vede că și cu banii incredințați lui, — până nu s'a mai putut descurca. Descoperindu-să chivernisirea lui, a fost suspendat (scos din slujbă) și averea lui cuprinsă și acum i-s'a licitat toată. Poporul român vidrean răsufală mai ușor scăpînd de acest tiran al său.

Oameni bolnavi de gură și de unghii? Cetim în foi din Pesta, că medicii din Viena au descoperit la cîtiva oameni de acolo boala de gură și de unghii care bntue azi între vite. Felul și cursul boalei

e altfel ca la animale, dar să arată în umflături și rane roșii gâlbului în gură și pe gingii. Bolnavii au febrințeli pîn' la 40 grade. Medicii cred că oamenii s'au molipsit mîncînd lapte sela vite bolnave de gură și de unghii.

Instructor de cor, care să învețe și cetirea pe note, caută tinerimea din Seani (comit. Timișului). A să adresa la Moise Neagu, june în Seceani (Szécsány, u. p. Vinga).

Cumpărați „Calendarul Național“ pe 1911 Vezi cuprinsul lui în numărul trecut al „Libertății“!

Mulțumită, aducem on. domni și doamne cari au binevoit a suprasolvi cu ocaziunea petrecerii arangeate în 27 l. c. cu urătoarele sume:

Dl Ioan I. Vulcu, 10 cor., dna Hedwiga Dr. Muntean, 5 cor., dnii Dr. Romulus Boca, 5 cor., Valer Orbonaș, 5 cor., Petru Corpade, 4 cor., Constantin Baicu, 4 cor., căp. Dumitru Florian, 3 cor., cîte 2 cor.: dnii I. Balomiri, Aurel Grădina, T. Vulpe, dna A. Schäser, — cîte 1 cor.: dnii Petru Vlăduț, Iuliu Turdășan, Vas. Necșa, Ad. Basaraba, — diverși 1.30 cor. În total au încurs la cassă cor. 385.30, subtrăgînd spesele cor. 210.06 a rămas un profit curat de cor. 175.24.

Cu o cale aducem mulțumită sinceră și dnei Maria Corvin jun., dsoarelor Maria Vasilca și Elena Criștiu și dlui Petru Manole, pentru prețiosul concurs dat, precum și dlui Dum. Jurca pentru frumosul costum săliștenesc ce l'a pus la dispoziție.

Orăștie 29/XI. 1910.

Comitetul Rean. meseriașilor.

POȘTA REDACȚIEI

Rugăm a miia oară

pe toți cîți ne scriu și ne cer foi ori calendare, ori cărți, — să ne scrie pînă și curat, limpede, și să-și scrie adresa (numele lor, comuna, posta din urmă și comitatul) **cît pot ei mai acurat și ceteș!** Că avem multe năcazuri cu adresele rău scrise.

O pildă. Tunei Kosta din Lugos, a trimis bani să-i trimitem un volum de „Foaie Interesantă“. Toate le-a scris curat, numai la scrierea numelui s'a grăbit și, așa de ușuratic l'a scris, că noi n'am putut ceti decît Tunei Krasta. Am trimis volumul pe adresa asta. Posta din Lugoj însă, găsindu-l după stradă și numărul casei, cu drept cuvînt i-a zis: nu-ți dăm cartea, că pe d-ta nu te cheamă așa. Scrie la cine ți-a trimis-o, să ne dea declarație, că d-ta ești cel cui ei au vrut să trimită cartea. Acum el a trebuit să ne scrie nouă, noi ne facem lucru trimitînd cartea la posta din Lugoj să i-o dea lui, — și așa mai departe, o grămadă de val și de năcaz și cheltuală, pentru un pic pripire la scrierea numelui! Iar cu alții o pățim și mai și. Le știau banii aici ori scrisoarea, și nu-ți poți trimite ce a cerut, că nu-ți poți ghici adresa nici cum! Pînă ce vine a doua oară, de ne scrie, ocărîndu-ne zdrăvăn, că de ce nu-i trimitem ce i-se cade. Și abia acum li putem trimite, după ce ne-a înjurat dar și-a scris numele mai curat!

Și cum pe aiurea poate n'are bunăvoință față de noi, — ne trimite apoi foi ori cărți cu grămada, că nu-i adresa destul de deplină!

Dlul V. N. T. Versuri și scrisori scrise cu curaj și prea des, prea înfălțit, nu le cetim. Scrieți curat, ceteș, pe scu și cu cerneală.

A. B. în S. d. s. Mai trebuie deprindere. Că a scris versuri bune, o mesteșug sam gros. Mai bine trimite-ne cele mai frumoase cîntecuri din pepor și cheltuituri și prea bucoșe.

Dlul P. M. D. Spre V. B. Ghiboi s'a scris în „Tribuna“, nu la noi. Acolo avea înțele- urmarea pe-voștilor despre el. D-ta ai și trimis aceeași schiță și „Tribuna“, care nu ți-a publicat-o no-afînd de lipsă a mai reveni asupra acelu tip de mișel. Cu altă mai puțin înțeleș avea să publicăm noi.

Dlul Sofr. Po. În C. Trimite o marcă de 10 cr. (20 fl.) în o scrisoare, însemnînd de nou acole cari numeri îi dorești.

Ds. Step. I. În H. Nu știu ce catalog cu 300 numere ne ceri. Pentru ca crîșmele să fie închise de Sîmbătă sara până Luni dimineața ori macar până la 3—4 după amiaz, — trebuie făcută propunere în ședința reprezentanței comunale și dacă aceea o primește, merge la comitat, comitatul o întărește și numai după aceea hotărîrea are putere.

Sim. Cher. În Ő. Ți-am trimis numerii din „Foaie Int.“ ce i-ai cerut. Nr. 1 și 3 însă nu mai putem da.

Dlul T. B. În N. Anecdota slab versificată.

Dlul I. Ch. Versuri nereusite.

Dlul B. D. „Vecinul Simeon“, slabă.

Dlul E. S. „D'ale cătăniței“, slabă.

Dlul A. G. P. B. Din versurile trimise nu putem folosi. Unele, cele naționale, sunt pline de frumoase simlăminte care îți fac cinste, dar nu le putem publica, fiindcă pentru unele am putea avea proces. C'lealte arată că te pricepi la versuri, dar trebuie încă să mai deprinzi.

Dsule I. Băd. În T. B. Cu banii trimiși acum (230) și cu ce a trecut de anul trecut, îți e plătit abonamentul pe anul de față.

Dlul Achim Fu. În Youngstown. — Ne pare rău că ai frînt așa chipurile în epistolă. De ce nu ni le-ai pus în o cuvîntă mai mare. Așa nu le am putea folosi. Și nu ne-ai scris ce a dănat e aceea cu cătușerii cel mult? Calendaris cerute, ți-le-am trimis 32 ex.

Dlul N. Munt. (Jun. Rom.) Nad. s. „Tovărășia“ nu apare în fiecare săptămîna. Cînd apare, vi-să trimite.

Dlul I. Toma, în Cleveland (America) Prețul seller pe anul viitor pentru America 3 dolari (15 cor.), pentru care să i trimiți toate 4 foile dela noi. Calendaris în Cleveland s'au dus la noștri. Ți-am trimis totuși și d-tale, la cerere, un pachetel.

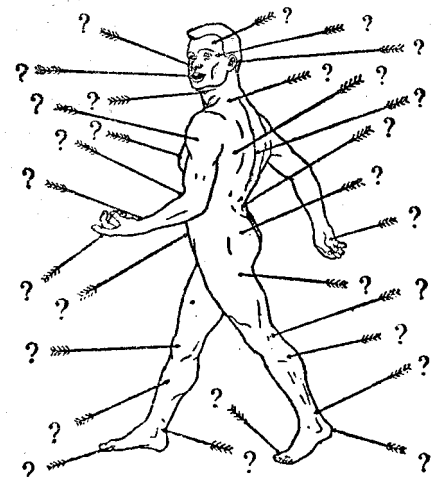
T. G. în S. Nu știm nici noi mai mult despre acel instrument, decît că să pune în anunt. Că e chiar așa, ori nu, — încă nu putem ști. Scrie-le dacă ai pria cine nemțește.

Dlul S. Lac. pantofar. Ne ceri Calendaris, dai și strada în care locuiești, dar orașul nu ți numești. Așa cum să-ți trimitem?

F. II. în Să-măr. Cărți de acelea suat și românești, nu ți lipsă s'o mai traduci și aceea. — Mandatul englezesc nu a putut veni la Dr., acela în Pesta să schimbă cu altul unguresc. Dacă ți bine adresat, trebuie să-ți dea banii. Casa țoții la tot cazul să ne proprietatea bisericii, că așa nu vi-să va putea înstrăina.

Te săgetează?

(342) (Ai dureri?) 7-26

I. Fluidul Elza alui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durcile; repede și sigur vindecă: reumă (spurc), slăbie de nervi, junghiuri în coaste, influență, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțeață, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci! Fluidul Elza alui Feller e folosit cu efect fără pereche la răgușală, catar, dureri de piept și gît și morburii din curent ori răceală. devărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller“. 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5, franco

II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distins și sigur Pilulele-Rebarbara de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgîrciuri, lipsă de poftă, arsuri de fierc, grăcăș, amotăeață, rigăeli, haemo-roido și alte conturbări de mistuire. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa:

Eugen V. Feller, apotecar Stubica, Centrala 119 (comit. Zagrab).

Prăvălie

în comuna **Vaidei**, (lîngă Orăștie), e de vîndut împreună cu casa în care e.

Învirtire bună. La loc bun. Să face de vînzătoare, din pricină că proprietarul vrea să meargă la America.

A să adresa la:

Tanase Comșa comerciant, **Vajdei** (p. n. Orăștie—Szászváros).

AVIZ!

Unsprezece holde de arătură de prima clasă să vînd din mîna liberă, nus departe de oraș, întruna sau și cîte o holdă. Cine vinde, să afiă dela redacția aceste foii.

(914) 1—1

ANUNȚ

pentru vînzare de lemne.

În hotarul comunei **Almăș, com. Aradului**, pe fosta proprietate a urbanariștilor din Almăș, la 4 km. dela gara Almăș Cii (Almăș Alcsill) o cantitate de 54.835m³ lemne netăiate de lag, cer, stăjer și carpin pentru lucrat și foc, pe un teritor de 254 jug. cat, se va vinde la licitație publică, împereurată cu oferte în scris, în **20 Decemvrie n. 1910** începînd dela **10 ore a. m. la casa comunală din Almăș (Almás).**

Prețul de exclamare, sub care cantitatea de mai sus nu se va vinde, e: 123.626.— O sutădouăzeci și trei de mii șase sute douăzeci și șase coroane; vadiu 12.362 cor.

Ofertele scrise și închise, cu timbru de 1 cor., provăzute cu toate cele de lipsă și cu vadiu de mai sus, în bani gata sau în hîr de valoare ungurești acceptabilă, până inclusive în preziua licitării să se trimită la adresa președintelui comitetului organizator „Körjegyző Almás, u. p. Al-Csill“. — Pe plic să se scrie: „Ajánlat al almási urb. erdőre“.

Ofertele întîrziate, sau neprovăzute după trebuință adecă necorespunzătoare, nu să iau în considerare.

Condițiile amănunțite ale licitării și contractul, să pot vedea la casa comunală din Almăș (Almás) la oficiul silvanal reg. ung. din Arad și la inspectoratul silvanal reg. ung. din Boroșsebiș (Borossebes); iar la dorință notarul cercual le trimite acasă.

(908) 2— Almăș (Almás), 17 Nov. 1910.

Tamó Zsigmond, **Todor Euse,** not. arb. prep. arb.

Volumul IV.

ni „FOII INTERESANTE“

adecă »Foaia Int.« de pe anul 1909, li avem gata! Cei-ce doresc a-l avea legat (în table moi), să ne trimită **1 cor. 30 fl.** și li vor primi franco acasă!

— Asemenea avem volumele din anul II. și III. al »Foi Interesante« adecă »Foaia Interesantă« de pe 1907 legată toată la oaltă ca vol. II. și cea de pe 1908 ca vol. III. legate în table moi. Cei-ce doresc, le pot căpăta. Trimiteți cîte **1 cor. și 30 fl.** de fiecare volum, și vi vine pe postă franco.

La cerere scrieți că volumul d-pei care an li doriți?

Cine cere toate 3 volumele de odată, le căpăta în pachet recomandat pentru 3 cor. 72 fl.

Un volum (ori-care) cor. 1-30

„Ardeleana“

Institut de credit și de economii, societate pe acții
FILIALA PETROȘENI

P. T. Să aduce la cunoștință publică, că „ARDELEANA“ institut de credit și de economii din Orăștie, a deschis cu începutul anului curent o filială în Petroșeni, care să ocupe cu tot felul de afaceri de bancă.

Special primește depunerile spre fructificare, după care plătește interese de 5% și cari, conform stării casei, să pot ridica ori-și cînd, și

acordă tot felul de împrumuturi: pe obligațiuni, cambii și pe ipotecă, după care să plătesc interese de 7—8%.

Localitățile Filialei „Ardeleana“ în Petroșeni, sunt în fostele localități ale băncii »Jiana« și oare de oficiu să țin în toată ziua — afară de Duminică și sărbători — dela 8—12 a. m. 3—5 p. m.

Avînd în vedere că filiala „Ardeleana“ este singura bancă românească din Petroșeni, fondată anume pentru poporul nostru din acel ținut, rugăm pe toți cei interesați, ca în toate afacerile lor de bancă și peste tot în ori-ce afacere comercială ce ar avea, să ni-se adreseze cu toată încrederea, și semnăm

Petroșeni, în Februar 1910. (657) 30--30

„Ardeleana“

Institut de credit și de economii societate pe acții
filiala Petroșeni.

Căsătorie.

— Un tiner serios. —

Sunt comerciant în tovărășie cu un companist. Avem o prăvălie foarte frumoasă și buună românească. Orășelul unde ne-am așezat e orășel frumos cu jur foarte mare. Prăvălia e în cel mai bun loc, și în jur cea mai vestită. În prăvălie am băgat capital 4000 coroane.

Voind a mă căsători, aș căuta o fată de Român din familie bună, și de casnică avînd zestrul dela 15 mii până la 20.000 coroane. Dacă iar afla înainte de a face cunoștință, bucuros trimet poza mea. Ofertele să se trimită la Administrația „Libertății“, care păstrînd tot secretul, le înaintează la anunțant. (902) 1—3

„Város-major Szanatorium“

și

„HYDROTHERAPIE“

26 odăi arangiate cel mai modern. Supraveghiere medicală permanentă.

Telefon 88—99.

Birou central; stabiliment medical:

Budapest, Ferenc körút 29.
n. a 8—9; d. a. 3—5.

Director-șef:

Dr. Cosmutza.

(894) 4—

Noutate!

Lecithin-Cognac-ul

în urma puterii sale hrănitoare, e cognac vindecător de prima calitate, întăritor!

Cognacul-Lecithin are un efect minunat la persoane rămase napoi în dezvoltare, atât la copii cît și la juri, dar mai ales la reconvalescenți (oamenii trecuți peste o boală și acum sub intrămare), — căci puterea lor scăzută, după scurtă întrebuințare a Cognacului-Lecithin, le revine cu desăvîșire, — pentru ceea-ce și medicii îl recomandă tare.

Locuri de vânzare: 1—10

— În Orăștie: la firma *Jurkovits*. — Pentru ținutul *Dobret*: la firma *Komloşy* și la *Fraşii Mustel*, prăvălii mixte. — În *Dicioșmarin*: prăvălia *D. Bolla*.

Cancelist notarial.

În cancelaria subscribului, ca ajutor pe timp de 6 luni află plăcare momentană, unul care e versat în agendele notariale!

Remunerațiune 70 cor. lunar.

Reflectanții să se adreseze subscribului în scris.

Sibiel (p. u. Seliște, Szeben m.)

Aureliu Hatiegan,

(916) 1—2 notar comunal.

Moară de arîndat!

În 8 Decembre n. a. c. să dă în arîndă pe 3 ani, 1911—1913, prin licitațiune publică

moara cu 2 petri

a comunei Romos (îngă Orăștie).

Licitațiunea va avea loc în 8 Dec. a. c. la orele 9 înainte de amiază la cancelaria comunală. E moara minată cu putere de apă.

Condițiile de licitație să pot vedea în orele de oficiu în cancelaria notarială. (917) 1—1

Romos la 29 Nov. 1910. —

Cornel Gredina Nicol. Basarabă
notar com primar I.

Vînzare totală

de *pălării de dame*, cu prețuri adînc scăzute, la modista Dna Binder, Orăștie, piața mare Nr. 3. (901) 3—3

Casă de vînzare!

Casa din Orăștie, de pe drumul țării Nr. 33 să vinde din mîna liberă. A să adresa la:

(891) 4—4 **Rudolf Antoni,**
Orăștie, Drumul țării nr. 8.

Pește sărat

de tot soiul, din magazinele băncii de credit din Brașov, trimite cu posta sau cale ferată cu prețurile cele mai ieftine, primind arvană sau cu rambursă, (899) 8—10

Josef Huttmann, Brașov.

Curelar și șelar!

Aduc la cunoștința onoratului public din Orăștie și jur, că mi-am deschis în *Orăștie*, Drumul țării, în curtea dlui Simion Corvin, atelier (lucrătoare) de

CURELAR și ȘELAR.

Pregătesc *hamuri* și *frîne* dela cele mai fine și de lux, până la cele mai simple! Folosesc numai material prima dela fabrici de renume, așa că frînele și hamurile lucrate de mine, sunt de o trăinicie neîntrecută! — Prețuri cît pot mai ieftine.

Asemenea pregătesc *șezuturi* (ziț-uri) de *trăsuri*, de lux sau mai simple, după plăcere. Materie prima!

Am lucrat șapte ani de zile în Sibiu, Mișcolț, apoi prin Slavonia, Viena, Pesta, Graz, etc. la ateliere de primul rang, cîștigîndu-mi praxă frumoasă!

Țin și lucru gata!

Ioan Coma,

m. curelar și șelar în Orăștie
Drumul țării (casele Corvin).

4—5

E important pentru dame

să citească acest anunț!

În prăvălia de modă pentru dame alui

MATEI WEINER

Budapesta VI. Andrassy u. 8.
să aranjează din 15 Nov. până în 24 Dec. un mare

tîrg de Crăciun

pe lînga prețuri neobișnuit de ieftine! Vin la vînzare:

Flanel de sport, calit. bună acum 17¹/₂—19¹/₂
Flanel englezesc, col. închis acum 29 cr.
Barchin tinor, mod. nouă turcești acum 35 cr.
Levantin (creton) bun de spălat,
200 modele . . . . . acum 19—28 cr.
și mai sus.

Delaine de spălat, modele clasice, ... acum 23—27 cr.
și mai sus.

Mătasă de haină, pînză, în toate
colorile . . . . . acum 39—55 cr.

Caangarn, țesătură mărgea și diagonală,
129 cm. lat. toate colorile, acum 49—58 cr.
și mai sus.

Postav pt. femei, col. negre,
120 cm. lat. . . . . acum 49—85 cr.
și mai sus.

Stofă de costume, de Zsolna, model englez,
136 cm. lat. mîinte ca 3 . . . . . acum 175—2 cr.

Cotifea, nouțapi pt. costume, truson
și bluze . . . . . acum 65 75 și 98 cr.

La cerere trimit mostre franco și în provincia.
La comandă de peste 20 cor. merge franco.
(911) . . . . . 2—5

Birou de informații.

Cunoscînd multe lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărît să deschid în **Budapesta**

Birou de informație și

Agentură Românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și alte foruri, orice informații comerciale și în general în ori-ce cauză, dan în restimp de 2—3 zile ori-și-cui, rezolvînd toate chestiile în modul cel mai cîștit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvirea favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt,
informații detaliate. (904) 2—10

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU,
Budapest, Lajos utca 141 III/19.

Atențiune!

Să atrage atențiunea asupra noului depozit de spirt din Orăștie, — unde să poate căpăta cel mai ieftin și nefalsificat Spirt, precum și Licuieruri, Vinuri, în detail și în mare! (844) 9—12

Fritz Chrestel
în Orăștie, Piața poliției.

(905) ANUNȚ. 2—6

Viță altoită de tot felul de soiuri; foarte bine lucrată și dezvoltată să vinde cu prețuri ieftine la școala de viierit alui

Nicolae Bojiția,

Szászsebes, strada Tăului nr. 12.

Vin bun!

Recomand onoratului public renumitele vinuri dela Șiria, Galșa, Musca și Măderat, de masă și friptură, cu prețurile următoare:

Din anul:	Vinuri de masă:	Cor.
1907.	Alb, 100 litri	62—
1908.	Alb	58—
1908.	Rosu	64—
1909.	Rizling alb	50—
1909.	Rizling tare	52—
1909.	Amestecat	48—

Vinuri de friptură:

1910.	Rosu	50—
1910.	Șiller	50—
1910.	Mustafer mestecat	46—
1910.	Rizling și Ruje amestec.	48—
1910.	Vin alb, de masă	44—
1908.	Rachiu de comină, pregăt. propriu	150
1908.	Rachiu de comină, spec.	2—
1908.	Rachiu de drojdii	220

Vinul nou să trimită fără drojdii!

Comandele să expedieze sub îngrijirea proprie și pentru veritabilitatea vinurilor garantez.

Comandele să se facă numai dela 50 litri în sus. Prețurile de sus din pivnița mea, să compută după 100 litri.

Prețul vaselor: Butoaiele să dau împrumut pe timp de două luni, iar dacă cineva le voește de tot, atunci să compută cu prețurile următoare:
Vase de 50—60 litre cor. 12—
Vase de 100—125 litre cor. 15—
Vase de 150—160 litre cor. 20—
Vase de 200—220 litre cor. 26—
Prețul vaselor mai mari decît acestea să socotesc cu 12 fileri litru.

Din principiu mostre nu trimit, dar promit serviciu conștient și promisiunea o și împlinesc.

Din cauza producției slabe prețurile vinurilor să urcă!

Mă rog a comanda recomandat.

În așteptarea on. dvoastre comenzi, sunt cu stimă

Petru Benea,

802 4—5

proprietar de vii
Șiria (Villágos, Arad m.)

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid !!!
Trimiteti băuți la cursul practic de altoit!

„MUGURUL“
Insoțire economică comercială, Elisabetopol (Erszékötörös)
(Kiskükülő vm.)

!! Altoi de viie !! Calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină, — de vânzare la

Insoțirea economică : : „Mugurul“ : Elisabetopol : : comercială : : „ (Erszékötörös, Kiskükülő m.)

Material disponibil în altoi peste două (2) milioane!

Școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă!
La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni — **plătire pe 10 ani cu 7%.**

La cerere preț curent și instrucțiune gratis și franco.
Insoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoitului și manipularea școalei de altoi. 2—

Replantați-vă viile cu altoi dela firmă română!

Lucru bun! Căutați cu încredere atelierul de măsurit Preț moderat!

alul
DUMITRU MARTIN, Orăștie, Strada Cetății
măstru măsur (Casa proprie)

unde să pregătesc numai lucruri bune, pentru edificii: uși, ferestri, padimentări, arangiamente interne pentru biserici, școli, prăvălii etc., mobile, și ori-ce alte lucruri ce aparțin branșei acesteia.

(717) PRIMEȘTE ȘI S ÎNVĂȚĂCEI LA MĂSĂRIT! 14—

ALTOI DE VIIE AMERICANĂ

splendid dezvoltate, cu rădăcini, soiurile cele mai distinse, atât pentru struguri de masă (admirabil articolu de vânzare!), cât și soiuri de vin: rizling, mușcateler, etc.

să găsească de vânzare în pepiniera de vițe de viie nobilă dela **DOMENIUL ROMÂNESC**

DIN BOBALNA

lângă Orăștie, proprietatea dlui Dr. AUREL VLAD.

Pentru toamna de față și pentru primăvară, are la îndemână jumătate de milion altoi, tot soiuri alese!

Deși peronospora a potopit în anul de față pe alocurea școli întregi de altoi, la Bobilna, fiind foarte bine grijite, nu le-a făcut nici o stricăciune, altoile sunt foarte frumoase și pline de viață!

La cerere, să trimită **Catalogul** cu prețuri și îndrumări practice!

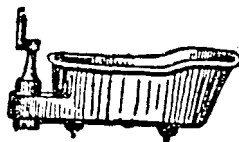
Adresați-Vă cu încredere deplină la:

„DOMENIUL DIN BOBILNA“

a dlui Dr. A. Vlad: Bábolna, u. p. Szászváros.

NB. Pentru viierii din Ardeal e indeosebi cel mai potrivit izvor de cumpărat vițe de viie, fiind vițele din pepinierele dela Bobilna crescute și deprinse cu clima deluroasă ardelenescă. La șes, firește, îi priește cu atât mai ușor. (832) 12—

Vanele de bae Stuchlichs.

O vană numai 40 cor.

O vană de încălzit numai 24 cor.

Încălzește în 3/4 de oră 150 litri de apă, pentru care îi trebuie cărbuni de lemn numai de 10 fleri. Lungimea fundului vanei 122 cm. —: Înălțimea de 60 cm. —:

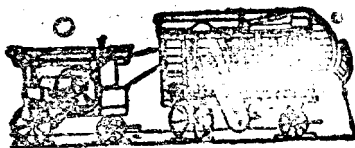
Comandele să efectueze imediat și să trimită cu rambursă, prin:

Gustav Stuchlich,
Entengasse 17.
Sibiu (Nagyszoban).
(488) Saggasse 15. 24—25

THE CAMPBELL

Fabrică de motoare cu renume universal life-rează cele mai bine construite și durabile

MOTOARE și de benzin
LOCOMOBILE oleu brut
gaz și gaz sugativ.

Lucrarea cea mai Prefuri ieftine. Plăți ieftină, mai sigură, neconturbată! în toată privința!

841 Reprezentant general: 11—26
Victor Korányi Budapest
VI, Liszt Ferenc-ter 9.
Telefon 64—64.

(890)

Societatea pe acții

4—14

HOLANDEZĂ

pentru asigurări asupra vieții

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

în **AMSTERDAM.**

Direcțiunea pentru Ungaria: Budapesta, VIII., Rákóczy-út 1.

La finea anului 1909 avea sume asigurate peste **358 milioane coroane!**

Suma totală a rezervei de premii: 107 mil. 216.324-96 K.

A plătit asiguraților până acum: 96 mil. 370.016-33 K.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere: Direcțiunea pentru Ungaria în Budapesta și Reprezentanții Societății din țara întreagă, precum și

Dirigența pentru Ardeal: ||

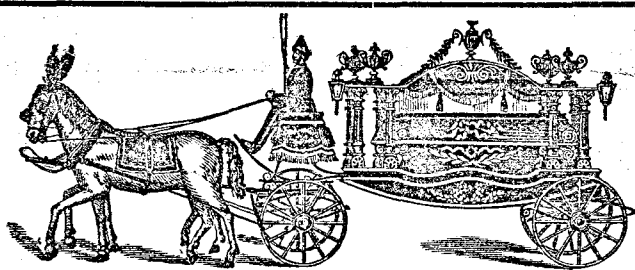
Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szászsebes) — și jur:

Fritz Prediger iun.

IOAN PAVEL și HEINRICH SCHUNN,

Brașov, Str. neagră 14.

învățători în Sebeșul-săsesc.

BRUTUS BRASSAI, întreprindere de înmormintări. — Magazin de mobile și atelier de măsur:

ORĂȘTIE, Drumul țării Nr. 3.

Are magazin cu toate lucrurile trebuitoare la înmormintări dela cele mai simple până la cele mai pompoase! Îngrijește însuși de îngropăciune, după clase, în loc și în provincă!

Depozit de **mobile colorate**, gata în ori-ce timp; sau: la dorință, să fac după desemn și după gust!

== Scaune din renumita fabrică „THONET“:

(697) SERVICIU ACURAT ȘI SOLID! 16—20.

Vițe de viie altoită!

să afle de vânzare la

„Prima societate română de vițe de viie altoită alui Teodor Pêrvu și soții“ din Têrnova, Nr. 15 (comitatul Arad), cu cele mai ieftine prețuri, anume:

Viță altoită în verde cu rădăcină, cl. I., altoită pe Rip. Portalis și Rupestris, 1000 fire cu 200 cor.

Viță altoită în verde fără rădăcină, cl. I., 1000 fire cu 100 cor.

Viță altoită în uscat (altoi lemnoase) cl. I., 1000 fire cu 160 cor.

La cerere trimitem catalog de soiuri, gratis!

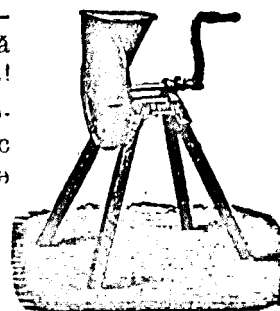
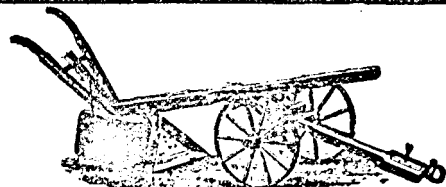
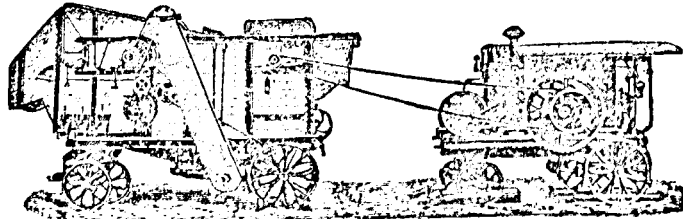
Cine comandă (cere) mai multă viță, capătă rabat însemnat!

Cei-ce fac comandă, sunt rugați a trimite 1/4 parte din preț, ca arvană.

(875) 5— **Teodor Pêrvu și soții,** Têrnova (Arad megye).

In atelierele de **EUGEN NICOLA** din **BLAJ** mașini alui (Balázsfalva)

să pregătesc cele mai bune pluguri și mașini economice. Să afle în depozit totdeauna gata, cele mai renumite motoare de benzin, locomobile și garnituri pentru îmblățit cu motor. Motoare de benzin stabile, motoare pentru gaz sugativ. Mori de măcinat, — cu un cuvânt tot felul de mașini economice! — Să vindă cu prețuri moderate, și condițiuni de plată favorabile, în rate. Cea mai mare garanță!

— Pentru răspîndirea motoarelor mele, primesc și schimb mașinile de vapor! Cei-ce doresc a-și cumpăra ori-și-ce fel de mașini, să se adreseze cu încredere la firma

Eugen Nicola, atelier de mașini în Blaj (Balázsfalva).

Deslușiri și informațiuni să dau gratis!

Catalog franco și gratis!

(913) 1—10

Spriginiți industria română!